

kel összefogva – a mindinkább ködbe vesző bányász-kohász kulturális hagyományok megőrzését és népszerűsítését; az ezeket megtestesítő, ma még fellelhető ipari emlékek, tárgyak, épületek, berendezések felkutatását, számbavételét; a térségünkben létrejött ipari társadalom szociológiai kutatását, értékeinek megőrzését, ma már talán az utolsó pillanatban. Feladatunknak tartjuk a mindezekhez szükséges feltételek megteremtéséhez javaslatok elkészítését, és azt, hogy ezek megvalósításához lehetőségeink szerint mi is mindent megtegyünk. Szeretnénk ismét hallani a messze hangzó gyári dudát, ahogyan egykor szólt, és amikor a környező falvakban is ahhoz igazították az órákat. Szeretnénk, ha újra méltó helyen állna a remek martinász emlékmű, és végre állna emlékmű a több mint százötven év során a kohászatban balesetben elhunyt áldozatok emlékére. Mindezekkel, és még sok más tervünkkel a célunk az is, hogy városunk és térsége mihamarabb az UNESCO támogatásával létrehozott Közép-európai Ipari Örökség Útja egyik jelentős, sikeres állomása lehessen, s így bekerüljünk a nemzetközi kulturális turizmus áramlatába, büszkén vállalva múltunkat, hagyományainkat...”

A konferenciát köszöntötte *Pappné Szalka Magdolna*, a rendezvénynek támogatást és helyet adó Ózdi Művelődési Intézmények igazgatója, aki bemutatta a megújult Olvasót, az abban folyó tartalmas munkát, ami kapcsolódik a gyárhoz, a bányász-kohász múlthoz, a Baráti Kör céljaihoz.

A továbbiakban színvonalas, nívós előadások hangzottak el. Ennek keretében *Dobossy László*, a Városi Múzeum igazgatója a vas- és acélgégyártás gömöri emlékei-

■ 1. kép. Marczis Gáborné dr. előadását tartja

ről szólt, képeken mutatva be az eredeti és a jelenlegi felvidéki állapotokat. *Mikó Attila*, a farkaslyuki bányauzem nyugalmazott igazgatója az ózdvidéki szénbányászatról, annak emlékhelyeiről tartott előadást.

A szünetet követően *Póczos József*, az ÓAM Kft. igazgatója a jelenbe vezette a mintegy 70 fős hallgatóságot, bemutatva az acélgégyártás sikereit és fejlesztési lehetőségeit. *Marczis Gáborné dr.*, a Magyar Vas- és Acélpári Egyesülés igazgatója a magyarországi acélgégyártás helyzetéről, szerepéről, az iparág kilátásairól szólt a legfrissebb statisztikai adatokat és egy, a közelmúltban lezajlott világkonferencián elhangzottakat felhasználva (1. kép).

Fürjes Pál házigazdaként bemutatta a SPÁL Kft. tevékenységét, ismertette a forgácsolásban és a fémszerkezetgyártásban elért európai színvonalú munkájukat, és

javaslatot tett az Ipari Parkon belül egy műemlék épület rendbetételére és hasznosítására.

Dr. Drótos László, a Közép-európai Ipari Örökség Útja Egyesület alelnöke méltatta a konferencia előkészítését, a színvonalas előadásokat. Elismerete, de kritikával is illette a városban végzett ez irányú munkát. Hangsúlyozta, hogy Ózdnak minden adottsága megvan arra, hogy Közép-Európában az iparág történetét bemutató fellegvár legyen.

A konferenciát – a kongresszusi előkészületek jelentette elfoglaltsága miatt – írásban köszöntötte a Vasas Szakszervezeti Szövetség elnöke, és telefonon a Bányász Szakszervezeti Szövetség elnöke.

A közel háromórás összejövetel a kohászhimnusz hangjaival zárult.

👉 **Ózdi Ipari Örökségvédők Baráti Köre**

■ KÖSZÖNTÉSEK

95. születésnapját ünnepelte

Dr. Patay Pál Budapesten született 1914. december 8-án. A budapesti Lónyay utcai Református Gimnáziumban 1932-ben érettségizett. A debreceni Gazdasági Aka-

démián 1935-ben okleveles gazda diplomát szerzett, majd a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészeti Karán régészetet hallgatott. Tanulmányi eredményei alapján 1940-ben „sub auspiciis gubernatori” avatták doktorrá, azaz a Kormányzó aranygyűrűjével.

1939-től 1949-ig tanársegéd volt az egyetem Ősrégészeti Tanszékén, közben mint tartalékos tüzér hadapród őrmester részt vett 1938-ban a felvidéki, 1939-ben a kárpátaljai, 1940-ben, mint zászlós, az

erdélyi bevonulásokon. Kéthónapos frontszolgálat után, Buda ostromakor mint hadnagy esett szovjet hadifogságba, ahonnét 1947-ben bocsátották haza.

1950-ben a balassagyarmati Palóc Múzeum régész-muzeológusa lett. 1957-ben, mint ősrégész, a Magyar Nemzeti Múzeumba helyezték, ahonnét 1982-ben osztályvezető-helyettesként vonult nyugdíjba, de még fél munkaidőben tovább szolgált 1988-ig. 1993 júliusában reaktiválták, és 1995 februárjáig a múzeum főigaz-

gatósága tudományos tanácsadóként vette igénybe szolgálatait.

Mint régész, főként a rézkor (Kr. e. 4. évezred) kérdéseivel foglalkozott, a hazai őskori öntött rézeszközökről szóló monográfiáját Németországban adták ki.

Nógrád megyei szolgálata idején terelődött a figyelme a harangok felé, amikor is Nógrádszakálban rátalált egy 1523-ban öntött, még működő harangra. Hazánkban hosszú ideig ő volt az egyetlen, aki harangtörténeti kutatásokkal foglalkozott. Megmászva kb. 1200 templomtornyot, haranglábat, személyesen jegyezte fel mintegy 3500 harang legfontosabb adatait. Kutatásait kiterjesztette a három nagy egyház több püspöki levéltárára, plébániák és parókiák irattári anyagára, vagyis a már nem létező harangokra is. Így jutott mintegy 20 000 hazai és Kárpát-medencei harang adatához.

Gyűjtésének anyagát az Öntödei Múzeum számítógépre vitte, így ez a páratlan adatbázis a kutatók és érdeklődők számára hozzáférhető lett.

A nógrádi, szatmári és beregi harangokról szóló tanulmányai mellett 1977-ben látott napvilágot a Régi harangok c. könyve. 1989-ben Corpus campanarum antiquarum Hungariae címmel az 1711 előtti harangjainkról és harangöntőinkről, 2009-ben pedig a zempléni harangokról jelent meg könyve.

Nevéhez fűződik több rézkori temető és az egy hektár kiterjedésű tiszalúci rézkori telep feltárása, amely az egyetlen teljesen feltárt telep nem csak Magyarországon, hanem az egész Kárpát-medencében. Ő volt az, aki társaival együtt mintegy 1200 km terepbejárással kutatta a rejtélyes Csörzs- és Ördög-árkokat. Államközi csereegyezmény keretében 1971-ben és 75-ben többhónapos kutatóúton ill. ásatáson vett részt Algéria Ráktértőtől délre eső szaharai részében.

Az Union International des Sciences Proto- et Préhistoriquesnek 1948-tól rendes, 1984-től tiszteleti, a Deutsches Archäologisches Institutnak levelező, a Deutsches Glockenmuseum auf Burg Greifenstein tudományos tanácsának rendes (az egyletnek tiszteleti) tagja. 1997-től megbecsült tagja egyesületünknek is.

A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat 1943-ban Kuzsinszky Bálint, 1978-ban Rómer Flóris-, a Múvelődési Minisztérium 1980-ban Móra Ferenc-, a Magyar Nemzeti Múzeum 1994-ben Széchényi

ny Ferenc-, a Város- és Faluvédők Szövetsége 2006-ban Podmaniczky Frigyes-éremmel tüntette ki. 2004-ben a Magyar Köztársaság Érdemrend lovagkeresztje kitüntetés tulajdonosa lett.

90. születésnapját ünnepelte

Altnéder János okl. kohómérnök 2009. október 18-án töltötte be 90. életévét. Régi bányász, kohász és erdész családból származik. Anyai dédapja *Adriányi János* bánya- és erdómérnök volt, többek között a selmecebányai akadémia tanáraként dolgozott. Nagypapja *Adriányi Antal* erdómérnök volt. Édesapja, *Altnéder Ferenc* Selmecebányán végzett fémkohász volt, szakmájának elismert szakembere. János fia szintén kohómérnök, 1970-ben Miskolcon végzett.

Altnéder János egyetemi tanulmányait a Soproni Egyetem Kohómérnöki Karán 1937-ben kezdte el, és 1942-ben szerezte meg oklevelét. 1942 és 1954 között az Ózdi Kohászati Üzemekben dolgozott mint acélművi üzem mérnök és gázgenerátor-üzemvezető. 1954-ben a Dunai Vasműbe helyezték át, ahol főenergetikus és tüzeléstechnikai osztályvezetői beosztásokban tevékenykedett 1974-ig. 1974-től a Kohászati Gyárépítő Vállalat tervezési főmérnökségének szaktanácsadója. Innét ment nyugdíjba 1980-ban. 1986-tól 1990-ig az Energiagazdálkodási Intézet nyugdíjas szakértője.

Munkája során egész életében az energiagazdálkodás és a tüzeléstechnika területén dolgozott. Kedvenc témája volt az ipari kemencék energiafogyasztásának csökkentése. Számos cikke jelent meg a BKL Kohászati Lapokban, valamint jegyzetei jelentek meg a középfokú oktatás és a mérnöktovábbképzés területén.

Többször részesült Kiváló Dolgozó és Kiváló Újító kitüntetésekben. Munkája mellett az ózdi technikumban és a miskolci egyetem esti tagozatán, Dunaújvárosban pedig a középfokú technikumban és a műszaki főiskolán tüzeléstant és kemenceépítést tanított.

Egyesületünknek 1956 óta tagja.

Várszegi Zoltán okl. kohómérnök 1919. október 21-én Ózdon született. Középiszkolai tanulmányait a ciszterci rend egri

gimnáziumában végezte. Kohómérnöki oklevelét a Műegyetem soproni karán szerzett, majd a Miskolci Egyetemen kapott második diplomát.

Pályafutását az Ózdi Kohászati Üzemek nagyolvasztó üzemében kezdte nagyüzemi üzem mérnöként, majd mint gyár részleg vezető-helyettes vett részt az üzem fejlesztési, korszerűsítési és irányítási munkáiban. Később a gyár fejlesztési főosztálya osztályvezetőjeként a kohóüzem 20 éves fejlesztési koncepcióját dolgozta ki. 1963-ban a KGM Vaskohászati Igazgatóságára helyezték, ahol termelési osztályvezetőként a vállalatok kooperációs és értékesítési kapcsolatainak szervezésével foglalkozott.

1968-tól a Magyar Vas- és Acélipari Egyesülés főosztályvezetője, az igazgatótanács titkára.

Nyugdíjasként 10 évig a Vasipari Kutató Intézetben dolgozott, ahol elsősorban egyes kutatások gazdaságossági vizsgálatával, szakértői állásfoglalások kidolgozásával foglalkozott.

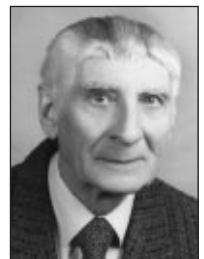
Egyesületünknek 1950 óta tagja. Volt vezetőségi tag, a nyersvasgyártó szakcsoport elnöke, s a nyugdíjas klub működésének aktív támogatója, szervezője.

Munkásságát mind szakmai, mind egyesületi téren számos kitüntetéssel méltányolták.

80. születésnapját ünnepelte

Fogarasi Béla aranyokleveles kohómérnök 1929. november 17-én született. A Nehézipari Műszaki Egyetemen 1949-ben kezdte meg tanulmányait, s 1953-ban szerzett fémkohómérnöki oklevelét. Hallgatóként az Elemző Kémia Tanszéken demonstrátor, majd a következő két évben a Fémkohászati Tanszéken tanársegéd volt.

1955-től nyugdíjazásáig Apcon dolgozott, 1957-ig a Fémtermia Vállalat főtechnológusaként, majd közel tíz évig főmér-

nökeként. A cég profilváltása után a Qualital kutatómérnöke, vezető kutatómérnöke, 1987-től főtanácsosa. Munkája során foglalkozott a timföldgyári lúgok jellemzőivel, az úrkúti hidrociklonozási meddő felhasználhatóságával, ferroötvözetek gyártásával, fémek (magnézium, mangán, króm, vanádium) kísérleti és félüzemi előállításával. Bevezette a nagy titántartalmú ferrotitán és a ferronikkal hazai gyártását, a korábban hányóra került vanádiumsalak elektrotermikus feldolgozását. Közreműködött a sínhegesztőpor importot kiváltó hazai gyártásának megszervezésében.

Megindította Apcon az alumínium kókillaöntést. Foglalkozott a különösen pontos és hosszú élettartamú öntőszerszámokkal, az ellennyomásos öntéssel, a folyékonyfém adagolókkal, az öntészeti ötvözetek minőségének javításával stb. Társaival bevezette az alumíniumdara centrifugális előállítását, a kis méretű dezoxidációs tömbök és a granália (BNV-díjas termékek) gyártását. Számos pályázat nyertese, szolgálati szabadalmak résztulajdonosa.

1989-ben, 40 éves szolgálat után vonult nyugalomba. Azóta vállalatattörténettel, valamint néhány kis olvadáspontú ötvözhulladék olvasztásának és raffinálásának problémájával foglalkozott.

Munkájáért Kiváló Műszaki Dolgozó, Kiváló Dolgozó, a Kohászat Kiváló Dolgozója és Munka Érdemrend ezüst fokozata kitüntetésekben részesült.

Egyesületünknek 1968 óta tagja. Az apci helyi csoport egyik alapítója, tíz éven át titkára. Munkája eredményeként a csoport taglétszáma a nyolcvanas években meghaladta a 100 főt.

Az egyesületi rendezvényeken tartott előadásai, lapunkban megjelent publikációi növelték szakmai elismertségét. A közelmúltban fejezte be a 35 éves apci helyi szervezet történetének megírását és a még fellelhető dokumentumok összegyűjtését.

Egyesületi munkájáért Soltz Vilmos-émlékérem, MTESZ Központi Elismerő Oklevél, Fazola Henrik-émléklap, Centenárium-émlékérem és OMBKE-émléklapok kitüntetésekkel ismerték el.

Az utóbbi években gyári és személyi dokumentumok gyűjtésével foglalkozik, amelyeket az Öntödei Múzeumnak kíván ajándékozni.

Szalay Géza okl. kohómérnök 1929-ben Sopronban született. Itt végezte középiskolai és egyetemi tanulmányait is, oklevélét 1952-ben szerezte meg. Első munkahelye a Kőbányai Alumínium Hengermű volt, ahol 1957-ig üzemmérnökként, majd üzemvezető-helyettesként dolgozott az öntödében, üzemvezetőként a szalag- és fóliahengerműben.

1957-től 1961-ig a Vaskohászati Kémenceépítő Vállalatnál kooperátor és létesítményfelelős, majd építésvezetője az ÓKÜ I. és IV. számú nagyolvasztók rekonstrukciós átépítésének, a VI. számú mélykemence kivitelezésének, a Dunai Vasmű I. számú kohó rekonstrukciójának és a II. számú kokszolóblok beruházási, építési munkálatainak.

1961-től a Dunai Vasműben dolgozik, ahol részt vesz a Hideghengermű indításának előkészítésben, az első profilhajlító gépsor és a spirálcsőgyártó gépegységek üzembe helyezésében.

1965-től a Hideghengermű gyáregység vezetője, majd a hengerművek összevonása után a Hideghengermű főmérnöke. Irányításával helyezik üzembe a különböző berendezéseket, felügyeli a termelés felkutatását és sikeres stabilizálását.

1971-től, mint a termelési főmérnökség főmérnök-helyettese, a vállalati exporttermelést irányítja, majd a termelés és értékesítés tervezés a feladata. Az MTA SZTAKI és a Dunai Vasmű közös fejlesztési társaságának igazgatója, irányításával dolgozzák ki a vállalat első számítógépes termelésirányítási és programozási rendszereit. 1998-tól nyugdíjba vonulásáig termelési főmérnök.

Szakmai tevékenységét számos vállalati, ágazati, egyesületi és állami kitüntetéssel ismerték el.

Kisebbségi tagsággal 1950 óta tagja egyesületünknek. 1973-tól 1977-ig a dunajvárosi helyi csoport titkára, 1974-től 1980-ig az MTESZ városi IB titkára és a Fejér megyei elnökség tagja.

Nyugdíjas éveiben tanulmányokkal, elemző vizsgálataival segíti a DUNAFERR logisztikai rendszerének átalakítását. 1993 és 98 között szaktanárként működik közre a felsőfokú termelésirányítási szakemberképzésben. A legutóbbi években a család és az unokák körében tölti idejét.

Dr. Szegegyi Árpád aranyokleveles kohómérnök, a műszaki tudomány kandidátusa, 1929. december 24-én született Sopronban. Középiskoláit a soproni Evangélikus Líceumban végezte. Kohómérnöki oklevélét 1952-ben szerezte meg Sopronban.

Ezt követően aspiránsként három évet töltött az időközben Miskolcra települt Nehézipari Műszaki Egyetem Általános Géptan Tanszékén. A műszaki tudomány kandidátusa címet 1957-ben kapta meg „Ilgner hajtások elektrotechnikai és technológiai vonatkozásai” című disszertációja alapján.

1955-1959 között a Diósgyőri Kohászati Művek hengerműveiben dolgozott technológusként. 1959-ben a Dunai Vasműben helyezkedett el, ahol az akkor üzembe helyezett meleghengermű technológiáinak kidolgozásával, gyártás-, gyártmány- és távlati fejlesztési kérdéseivel foglalkozott.

1971-től 1990-ben történt nyugdíjba vonulásáig a Vasipari Kutató Intézetben dolgozott. Mint a Képlékenyalakítási Osztály vezetője, majd tudományos tanácsadója, irányította az Alakítástechnológiai kutatások központi programból a Vaskutrá háruló, valamint a főleg a vaskohászati vállalatok részére végzett, a gyártmány- és gyártásfejlesztéssel és minőségjavítással kapcsolatos kutatásokat.

Egyesületünknek 1960 óta tagja. Megalakulása (1972) óta tagja volt a hengerész szakcsoportnak. Főállása mellett, majd nyugdíjba menetelét követően is, sok éven át tevékeny részt vállalt a szakirányú felsőfokú oktatásban és a tudományos életben. Másodállásban, ill. meghívott előadóként oktatott a Miskolci Egyetemen és a Dunajvárosi Főiskolán. Számos diplomamunkának, egyetemi doktori, kandidátusi és tudományos doktori disszertációnak volt bírálója, a bíráló és a vizsgáztató bizottságoknak tagja. Ilyen irányú tevékenységének elismeréseként 1979-ben címzetes egyetemi docens címet kapott. Az MTA több tudományos bizottságának volt a tagja.

Szakmai és tudományos munkásságának eredményeit számos hazai és külföldi folyóiratokban megjelent szakkikben publikálta, ill. adta elő hazai és külföldi konferenciákon.

75. születésnapját ünnepelte

Dr. Klug Ottó okl. vegyész-mérnök, a kémiai tudományok kandidátusa 1934-ben született Budapesten. 1958-ban a Veszprémi Vegyipari Egyetemen szerezte meg elektrokémia szakos oklevelét, és ennek birtokában 1973-ig dolgozott a Fémipari Kutató Intézetben, előbb az elektrometallurgiai, majd a vegyészeti és timföld technológiai osztályon, 1968-tól tudományos főmunkatársként.

Közben 1962-1966 között levelező aspirantúrán a Leningrádi Lenzovjet Technológiai Intézetben megszerezte a kandidátusi fokozatot, 1965-ben pedig a Veszprémi Vegyipari Egyetem műszaki doktorrá avatta. 1973-ban áthelyezték a Magyar Alumíniumipari Tröszt-höz, ahol a műszaki fejlesztés főmérnökeként mintegy 12 évig, majd a kereskedelmi igazgatóságán dolgozott 1993 végén történt nyugdíjba vonulásáig.

Mint nyugdíjas, több éven át segítette az OMBKE munkáját, részben mint az egyesület könyvtárosa. 1996-97-ben a Ferroglobus Rt.-nél dolgozott privatizációs munkákban. 1999-től 2009-ig az Országos Műszaki Múzeum Öntödei Múzeum könyvtárosaként tevékenykedett.

K+F munkájában több analitikai eljárás kifejlesztésében, majd az alumínátlúgolatok oszcillometriás üzemi mérésének kidolgozásában vett részt aktívan. A későbbiekben az alumíniumipari vertikum műszaki-fejlesztési tevékenységében számos szakterület munkáját támogatta.

Résztevője volt a KGST Fémkohászati Állandó Bizottságán belül működő Timföld-alumíniumgyártási Tudományos-műszaki Tanácsnak, majd a MAT-Mansfeld Kombinát (NDK), ill. a MAT-Kovahute (CSSZSZK) együttműködésének titkári teendőit látta el.

Szakmai munkáját öt könyv megírása, ill. szerkesztése, továbbá mintegy 200 közlemény és 12 szabadalom (melynek társtulajdonosa) dokumentálja. Múzeumi munkájával kapcsolatban 19 közleménye jelent meg.

Találmányaiért a Kiváló Feltaláló érem ezüst, majd arany fokozatával jutalmazták. Mintegy tíz éven át az MTA Kémiai

Osztálya elektroanalitikai munkacsoportjának tagja volt.

Az OMBKE-nek 1958 óta tagja, 1990 óta a BKL Kohászat szerkesztőbizottsági, majd szerkesztőségi (rovatvezetői) munkáiban, valamint a székesfehérvári „A mi múzeumunk” című lap szerkesztésében is részt vesz. Egyesületi könyvtári munkájáért emlékplakettel jutalmazták, tagságáért a Sóltz Vilmos-emlékérmét kapta meg.

70. születésnapját ünnepelte

Bucsi László 1939. november 18-án született Seregélyesen. 1958-ban érettségizett a dunaújvárosi Kerpely Antal Kohóipari Technikumban, 1967-ben felsőfokú gépgyártás-technológus oklevelet, 1973-ban pedig üzemmérnöki oklevelet szerzett.

Munkáját 1958-ban laboránsként kezdte a Dunai Vasműben, majd különböző területeken minőségi ellenőrként dolgozott 1964-ig háromszakos munkarendben. Ezután a termelési és értékesítési vonalon volt előadó, később a termelési főmérnökségen osztályvezető, 1977-1992 között pedig értékesítési osztályvezető.

Munkába állása óta folyamatosan tanult, ennek, valamint szorgalmának köszönhető a töretlen fejlődést. A mindennapi eredményes munka mellett külön említést érdemel, hogy – a Kohóipari Értékesítési Központ (KOHÉRT) megszűnését követően – 1969-70-ben kezdeményezője és aktív résztvevője volt a Dunai Vasmű szerződés-kötési feltételei kidolgozásának, valamint az ehhez alkalmazott számítógépes rendszer létrehozásának.

1992-ben a megalakuló DWA Hideghengermű Kft. belföldi értékesítését akkor vette át, amikor a hazai piac gyakorlatilag összeomlott. Szívós, kitarító munkája, nagy szakmai tapasztalata sokat segített abban, hogy megalapozzanak egy korszerű vevőgondozási tevékenységet. Részt vett az ISO 9002-es és az ISO 9001-es szabványrendszer alkalmazásának megvalósításában, a vevőkkel való foglalkozás új útjainak meghonosításában.

Pályafutása során számos, oklevelet adó szaktanfolyamot végzett, munkáját hét Kiváló Dolgozó és egy Kiváló Munkáért

miniszteri kitüntetéssel ismerték el. 1999-ben Dunaferri Kiváló Dolgozója kitüntetést kapott.

2002 óta nyugdíjas. Ma is érdeklődéssel olvassa és hallgatja a gyári történesek, rendszeresen részt vesz az OMBKE helyi szervezet rendezvényein. Tanárnő lánya és két mérnök fia mellett ma már nyolc unoka is a folytonos tanulásra, a munka, a természet és a sport szeretetére ösztönzi.

Imre Gyula okl. kohómérnök 2009. december 30-án töltötte be 70. életévét. 1958-ban közlekedésgépész technikusként a Győri Öntöde és Kovácsológyárban találkozott először az öntvénygyártással. A gyár tanulmányi ösztöndíjasaként 1965-ben kohómérnöki oklevelet szerzett a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen. Részt vett a közúti járműprogram vas-, fém- és precíziós öntvényeinek homológizációjában, majd gyártásuknak irányításában az időközben Rába-MVG-hez csatolt öntödében.

A jelentősen felfutott dízelmotor program után az IHC-USA rendelésére megkezdődött a tehergépkocsi futóművek gyártása, amelyben 1976-tól mint a gyár melegüzemi technológiai vezetője tevékenykedett.

A három telephelyen működő öntöde gyáregység irányítására 1978-ban kapott megbízást, majd 1984-től ezt követte a gyár melegüzemeinek irányítása. A reptéri acélöntöde gömbszobrás technológiára való átalakítását összefogó kitűnő szakembergárda irányítója volt.

1989-90-ben a Rába-MVG műszaki vezérigazgató-helyettese, majd a részvénytársasággá való átalakulás után a melegüzemi üzletág igazgatója volt. 1994-től 2000-ig humánpolitikai igazgató, ezt követően a Rába Holding vezérigazgatójává választották. Mindeközben marketing és humán erőforrás témákban MBA oklevelet szerzett.

Nyugdíjba vonulása után 2002-től 2005-ig Budapesten az Autóipari Kutató Intézet vezérigazgatója volt.

Munkáját többek között Kiváló Kohász, a Kohászat Kiváló Dolgozója és a Munka Érdemrend ezüst fokozata kitüntetésekkel ismerték el. Az egyesület Sóltz Vilmos-emlékérmével tüntette ki.

Kotán László

(1924–2009)

Az év elején még jó hangulatban, együtt ünnepeztük 85. születésnapját. Nyáron azonban komoly egészségügyi gondok jelentkeztek nála, kórházba került és súlyos műtéten esett át. Reménykedtünk felépülésében, de szervezete ehhez már nem volt elég erős, október 2-án eltávozott közülünk.

Kotán László 1924-ben a felvidéki Sajógömörön született, ott, ahol Mátyás király osztotta az igazságot, ahol Cinka Panna buzdította dalaival a szabadságért harcolókat. Ez a gömöri szellem hatotta át egész életét, tisztessége, becsületessége, szerénysége kiáltotta környezete elismerését.

1945-ben került Ózdra, és művezetőként a Finomhengerműben kezdett dolgozni. Munkája mellett leérettségizett a Kereskedelmi Szakiskolában, majd esti tagozatos hallgatója lett a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Kohómérnöki Karának. Diplomáját 1959-ben

kapta meg. Továbbra is a Finomhengerműben maradt, előbb üzemmérnök, majd technológus, végül a gyárrészleg főmérnöke lett. Ózdon alapított családot is.

1979-ben a gyár Technológiai és Kutatási Főosztályára helyezik a hengerművek technológusának. Itt dolgozott 1984. évi nyugdíjazásáig. Részes volt a hengerműi fejlesztéseknek, s bár elkerült a Finomhengerműből, igazi munkaterületének mindig is azt tekintette. Kapcsolatban maradt ezzel a csapattal később is, még a rendszerváltozást követő privatizáció után is. Tanácsaival segítette munkájukat.

Lelkes tagja volt az egyesületnek és a nyugdíjas klubnak. Élharcosa volt az ipari örökség védelmének.

2009. október 9-én kísértük utolsó útjára az ózdi gyári temetőbe, ahol a Kohászhimnusz hangjai mellett kívántunk neki utolsó Jó szerencsét!

 Ürmössy László

Helyreigazítás

Felelés szerkesztőként a szerkesztőség és a nyomda nevében elnézést kérek dr. Farkas Ottó professzor úrtól, akinek fényképe hiányosan jelent meg lapunk 2009/5-ös számának 48. oldalán.

Dr. Lengyel Károly

Luca napi szakestély

2009. december 11-én (két nappal a 13-i Luca nap előtt) ismét megtartotta szakestélyét az OMBKE Vaskohászati szakosztály Budapesti helyi szervezete, sorrendben a 11.-et. A szakestélyt megelőzően dr. Csirikusz József, a helyi szervezet elnöke beszámolt az év eseményeiről, valamint szólt a 2010-es év feladatairól, programtervezetéről. Ezek főbb elemei a következők voltak:

- Ismertette a taglétszám alakulását, mely gyakorlatilag változatlan, de a sajnálatos fogyás mellett néhány új tagot is sikerült igazolni.
- Emlékeztetett a jól sikerült programokra (szakmai nap, szakmai kirándulás) és kitért a várhatóan ismét tartalmas hagyományosan megtartandó szakestélyre.
- A 2010-es év feladatai szerint – hasonlóan az elmúlt évek gyakorlatához – előtérbe helyezük a tagság összetartását, a taglétszám lehetőség szerinti szinten tartását, és a Vaskohászati szakosztály társszervezeteivel ápolt kapcsolatokat.
- Kiemelt fontosságú a helyi szervezet tagtársainak a tisztújításokkal kapcsolatos előkészületekben és a lebonyolításban való aktív részvétele.

A 11. Luca napi szakestély – miután megválasztottuk a szakestély elnökét dr. Réger Mihály személyében, valamint a tisztségviselőket – a hagyományoknak megfelelő módon zajlott. Szép számmal jelentek meg a társszervezeteinek képviselői, mint vendégek (több esetben feleségestől), őket külön is üdvözölte a szakestély elnöke. Megemlékezés történt az eltávozott tagtársainkról, kiemelten Selmeczi Béláról, aki egyesületünk legrégebbi tagja volt. A szakestélyre idén üvegkupa készült, ezen a díszítés a Fazola-évhez kapcsolódott. A kupa bemutatását, avatását Halász Erzsébet tartotta. Schimdt György az édesapja hagyatékából ismét értékes ajándékokat adományozott tagtársainknak. A szünetben az eredeti titkosított recept alapján készített krampampulit kínálták a BMF Bányai Donát Gépész és Biztonságtechnikai Mérnöki Karon tanuló hallgatók a meghívott vendégeknek.

A szünet után az elsőként dr. Mezei József bölcs kérdése következett: „Mit iszol?“, melyre a helyes válasz: „Azt iszod, amit hoztál, és amivel meg mered kínálni a többieket!“ dr. Réti Tamás néhány kivetített dia segítségével bemutatta, hogy Szent Luciát a világ különböző tájain (Mexikóban, a Szent Lucia-szigeteken) hogyan tisztelik. A szakestély zárása előtt a 13 fajtából összeállított Luca-szék avatása és terhelési próbája következett, majd anekdoták és viccek mesélése után vidám hangulatban kívántak a tagtársak egymásnak boldog új esztendőket.

 dr. Csirikusz József

13. Európai Bányász-Kohász Találkozó

8. Bányász-Kohász-Erdész Találkozó

Pécs, 2010. május 27–30.

Az Európai Bányász és Kohász Egyesületek Szövetsége (VEBH), az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) és Pécs város Önkormányzata tisztelettel meghívja a bányász, kohász, erdész szakembereket és hagyományörző szervezeteiket a 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó rendezvényeire, mely egyben a 8. Bányász-Kohász-Erdész Találkozó is. A találkozót 2010. május 27-30-án, az Európa Kulturális Fővárosa rendezvények részeként, a nagy bányászati hagyományokkal rendelkező Pécssett szervezzük meg.

Program

2010. május 27. (csütörtök)

- 9:00-16:00 Szakmai és kulturális kirándulások
18:00 Borkóstoló és zenés vacsora Villányban

2010. május 28. (péntek)

- 9:00-18:00 Nemzetközi ásványkiállítás és börze
9:30 „A bányászat és kohászat kulturális öröksége” c. kiállítás megnyitása
10:00-13:00 „Az európai bányászat és kohászat szerepe a fenntartható fejlődésben” tudományos konferencia
15:00-16:00 Térzene a városban
9:00-16:00 Szakmai és kulturális kirándulások
16:00-18:00 Kulturális műsor
18:00-19:00 A találkozó ünnepélyes megnyitója
19:30-24:00 Közös vacsora és „Bányász est”
20:00-22:00 Benkó Dixieland Band koncert

2010. május 29. szombat

- 9:00-18:00 Nemzetközi ásványkiállítás és börze
10:00-12:00 Zenekarok, hagyományörző együttesek fellépése
11:00-13:00 Az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület küldöttgyűlése
16:00 Díszfelvonulás Pécs belvárosában
18:00-20:00 Bányász zenekarok koncertje, közös vacsora
20:00-24:00 Baráti találkozó, bál

2010 május 30. vasárnap

- 9:00-14:00 Városnézés, a Mecseki Bányászati Múzeum megtekintése
10:00 Mise a bányászok és kohászok emlékére az Ágoston téri templomban
10:45 A Bányász emlékmű megkoszorúzása az Ágoston téren, faültetés, toronyzene
10:00-12:00 Térzene a városban

További részletek és tudnivalók a www.knappentag.hu honlapon található.

www.pecs2010.hu

PÉCS2010

EURÓPA KULTURÁLIS FŐVÁROSA

Pécs2010
MENEDEZMENTKÖZPONT

hungarofest

EUROPA KULTURÁLIS FŐVÁROSA

Szemelvények kohászatunk múltjából

Ruszkabánya (románul Rusca Montana, németül Ruskberg)

A Déli-Kárpátokhoz tartozó Ruszka-havasok jelentős ásványkincse, a barnavasérc kutatásának a Krassó vármegyei nemes *Hoffmann* család tagjai a 19. sz. elején adtak lendületet. Hoffmann Antal és Ferenc 1803-ban Ruszkabányán bucake-mencét és hámost létesített, azonban veszteséges volt, ezért négy év múlva eladták a kincstárnak, de az érckutatást tovább folytatták. Ehhez kikérték a kincstártól *Maderspach Károly* fémkémlészt, aki a selmeci akadémián tanult. Miután a vasércen kívül ezüsttartalmú ólomércet is találtak, a Hoffmann család visszavásárolta a ruszkabányai vasművet, és 1823-ban megalapították a Hoffmann testvérek és Maderspach Károly Bányatársulatot. *Buchwald Franciskával* kötött házassága révén Maderspach sógorságba került a két Hoffmann fivérrel, így a vállalkozás családi jellegűvé vált.

A Ruszkabányától tíz kilométerrel északra fekvő Ruszkicán (Ruschița) 1825-ben felépítették az első, öt év múlva a második faszenes nagyolvasztót, ezekből elsősorban öntvényeket öntöttek. Később kupolókemencét, majd lángkemencét is létesítettek. Volt homok-előkészítő mű és mintaasztalos-műhely, továbbá az öntvények megmunkálására is alkalmas gépműhely. Mindezek lehetővé tették, hogy Maderspach tervei alapján öntöttvas hidakat készítsenek. Az első, 18,5 m fesztávolságút 1833-ban Lugos határában állították fel. Négy évvel később készült el a herkulesfürdői, 41 m-es Cserna-híd, a karánsebesi Temes-híd pedig már több mint 55 métert ívelt át. Az alsópályás hidakat öntöttvas csőelemekből összeillesztett ívek tartották, az ív végeit vonólánc kötötte össze. Az utóbb említett két híd több mint 50 évig volt használatban. A gyár a Pestet Budával összekötő állandó hídra kiírt pályázatra is benyújtott tervet.

A ruszkabányai vasművet 1833-ban meglátogatta *Széchenyi István*, aki később az al-dunai munkálatokhoz fűrórudakat rendelt. Az 1842. évi pesti iparmű-kiállításon a vállalat nyersvasat, kovácsolt termékeket mutatott be, és ezüst érmet nyert.

A ruszkabányai telephelyek profitjából a társulat 1833-ban megvette a Ruszka hegycsúcs túloldalán fekvő lunkányi (Bégalankás, Luncanii de Jos) erdőbirtokot, és itt is felépített egy nagyolvasztót. A Ruszkabányától délnyugatra fekvő Nándorhegyen (Ferdinandsberg) 1819-ben kezdtek hámorok működni. Ezeket 1839-ben megvette a társulat, korszerűsítette őket, és forrasztókemencéket, hengerművet állított fel. A nyersvas Ruszkicáról és Lunkányból érkezett. 1847-ben az országban a legtöbb vasöntvényt, 560 tonnát Ruszkica öntötte. (Tíz évvel később a Ganz-öntöde állt az élen.) A ruszkabányai együttes kovácsoltvas-termelése 670 t volt.

A szabadságharc második évében *Bem* tábornok találkozott Hoffmann Antallal és Maderspach Károllyal, a vállalat ágyúk és golyók öntésével és lándzsák kovácsolásával részt vett a hadsereg fegyverellátásában. 1849. augusztus 22-én Maderspachék ruszkicai házukba fogadták a menekülő Bem és *Kmety* tábornokot, ezért egy császári tiszt Maderspach feleségét nyilvánosan megveszélyeztette. Maderspach Károly ekkor öngyilkos lett.

1857-ben egy osztrák–cseh konzorcium megvette a Hoffmann-féle társulatot, továbbá más délvidéki vasműveket, ezeket két év múlva a Brassói Bánya- és Kohómű Rt.-ben egyesítették.

A következő évtizedekben Ruszkabányán a termelési mód lényegében nem változott. A közeli Lozna-völgyben *Kerpely Antal* tervei alapján 1867-ben egy nagyolvasztót építettek, de néhány év múlva üzemét beszüntették. A lunkányi nagyolvasztó 1881-ben állt le. Nándorhegyen a frissítő tűzhelyek helyett nyolc kavarókemencét állítottak fel.

A ruszkabányai és nándorhegyi vasművek 1898-ban a Kaláni Bánya- és Kohómű Rt. tulajdonába kerültek. Ruszkicán évi 2 500 t nyersvasat és 3 000 t vasöntvényt, Nándorhegyen – ahol már két martinkemence is volt – 34 kt hengerelt és kovácsolt acélt gyártottak. A ruszkicai nagyolvasztók üzemét 1902-ben beszüntették, a vasöntvénygyártást másodolvasztókból folytatták. A Kaláni Rt. 1906-ban a Rimamurány–Salgótarjáni Vasmű Rt. tulajdonába ment át. 1914-ben Ruszkicán megszűnt az öntöde is.

A hajdani ruszkabányai kohászati együttesből napjainkig csak a nándorhegyi gyár maradt meg; a helység nevét a 2. világháború után Oțelu Roșu-ra (Vörös Acél) változtatták.

K. L.

Emléktábla a Maderspach-ház falán, melyet 2004-ben helyeztek el a Maderspach-alapítvány kezdeményezésére

Források: Hoffmann H.: Ruszkabánya története 1803–1857. Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, 1944. 13–17. sz. Székely L. – Óvári A.: Maderspach Károly élete és munkássága. BKL, Kohászat, 1975. 10. sz. Rempert Z.: Magyarország vasgyártása a dualizmus korában (1867–1918). Bp. 2005.